

POGLED NA TEHERAN

in njenih prebivalcev. Dasi je njegovo delo smatrati, kakor sam pravi, le kot potopisne črtice mimogredočega turista, vendar v njem ni ničesar, kar bi čitatelja dolgočasilo, pač pa se najde marsikaj, česar bi zaman iskal celo po drugih zemljepisnih knjigah. Delo je razdeljeno na osem oddelkov, v katerih sleherni opisuje drugo krajino, toda vsi skupaj tvorijo prijetno celoto. Raditega najde ta lepo natisnjena knjiga gotovo lepo število čitateljev med Poljaki kakor tudi med Slovenci, ki razumejo poljski jezik. Pri tej priliki ne smemo pozabiti, da je ta pisatelj izdal l. 1903. knjigo z naslovom: „Z nad Drawy, Sawy i Soczy“ (zapiski z vycieczki po Styrji, Karyntji, Krainie, Gorycji i Pobrzeżu austr.), v kateri so kaj dobro opisane slovenske razmere. Ker je bil Barański tudi udeležnik shoda slovanskih časnikarjev, zbranih v Ljubljani, smemo torej pričakovati od njega, da še vbodoče ne jenja seznanjati svojih rojakov s Slovenci.

Znamenito delo „**Wiek XIX.**“ Sto lat myśli polskiej — życiorysy, streszczenia i wyjątki pod redakcją Bronisława-Chlekowskiego, Ignacego Chrzanowskiego, Henryka Gallego, Gabryela Korbuta, Stanisława Krzomińskiego, je izšlo v Krakovu že v četrtem zvezku. Namen tega dela je predstaviti čitatelju poljskega duha iz vsega stoletja, njegovo duševno delovanje ter sploh vse, kar je narod poljski mislil in čutil. Poleg življenjepiso pisateljev, napisanih po najnovejših virih, so počani tu tudi odlomki iz njihovih del, da ima tako čitatelj pred seboj vso sliko dotičnega pisatelja in človeka. — Sleherni zvezek obsega okoli 500 str. ter velja broširan 4 K 80 v, lepo vezan pa 6 K 50 v.

Ruska.

VI. Semenov: „**Carica mira**“, roman fantazii. Izd. tov. Volf. S. Pet. 1908. Cena 75 kop. — Čudno naključje! Veliki uspeh, ki ga je v najnovejšem času doseglo zrakoplovstvo, je bil povod, da sta dva zelo nadarjena pisatelja, angleški H. G. Wells in ruski VI. Semenov, spisala večja romana skoraj enake vsebine. Anglež Wells ga je imenoval „The War in the Air“ in Semenov „Carica mira“. V angleškem romanu zmaga „rumeno pleme“, v ruskem pa Nemci. — Kakor že v prejšnjih svojih romanih „Boj pri Cušimě“ in „Raspłata“ je tudi v svojem najnovejšem spisu Semenov pokazal izredno domišljijo in nadarjenost. Dejanje najnovejšega Semenovega romana se večjidel vrši na Angleškem. L. 190*. pride k britanskemu vojnemu ministrstvu v Londonu pomorski kapitan Gardston proseč, da se mu izposluje avdiencia pri kralju v zelo važni zadevi. Angleški kralj kapitana sprejme v avdienci v windsorskem drevoredu. Vsled te avdiјence sme kapitan h kralju priti vsak čas, celo tudi ponoči. Nedolgo potem so začeli v neki skriti dolini poizkušati zrakoplove, pozneje so pa priprave za zrakoplovno eskadro premestili na neobljuden otok v Indijskem oceanu. Kapitan Gardston je namreč slučajno izumil nov tip zrakoplova, ki se more s svojo tajinstveno gonilno silo — z „generatorjem“ — dvigati in plavati v zraku cele mesece ter se giblje s hitrostjo 30 metrov v sekundi. V takem zrakoplovu so mogli shraniti cele zaloge bomb in drugih razstreliv in ker so ti novi zrakoplovi bili po svoji hitrosti takorekoč povsod pri-

čujoči, bili so vsled tega tudi vsemogoči. Ako se n. pr. na Japonskem zgodi kaj sumljivega, je zrakoplovna eskadra v petih urah z Angleške na otokih vzhodnega solnca in vzame vso Japonsko v strah. Ko je bilo zrakoplovno brodogradništvo dovršeno, naznanili so to zastopnikom vseh držav pri angleškem dvoru v posebni noti, v kateri izjavljajo med drugimi: „Mi, Eduard VII., kralj velike Britanije, vladarice morja, in odslej vladarice zračnega oceana in carice sveta itd., itd., naznanjamo vsem narodom na svetu svojo voljo: naj se nemudoma odpravijo pomorske ladje in razpuste armade. Po milosti božji smo dobili v roke orožje, katerega ne more uničiti nobena sila, nobena organizacija, in to orožje hočemo rabiti le v blagor vsega sveta. Vsak narod naj živi mirno na svojem ozemlju ter skrbi le za svoje koristi. Nastal je čas, da se moč zamenja s plugom. Ako bode vsak narod v miru skrbel le za svoj blagor, bode vladalo kraljestvo božje na zemlji.“ Isti dan, ko se je ta volja angleškega kralja naznanila vsem diplomatom pri angleškem dvoru, so se pojavili nad stolnimi mesti vseh velikih držav oddelki zrakoplovne armade. Kadar se je dvignil upor, sledila je na mestu kazen nepokornežev. Svet se je bil pokoril in na zemlji je nastal zlati vek. Vsi narodi so morali plačevati Eduardu VII. stroške za vzdrževanje in popraviljanje zrakoplovne armade. Angleška je odslej stala na vrhuncu slave in moči, postala je „carica mira“ (kraljica sveta). Vsi drugi vladarji so bili le upravitelji svojih držav, zakone je diktirala Angleška. To je bilo povod, da se je polagoma razvijala agitacija zoper britansko vsemogočnost. Tisoči in stotisoči milijonov knjžic in razglasov so se razširili po svetu, v katerih se je razglašalo, da Angleška krati pravice narodov; prirejali so se shodi, sklepale resolucije. Ker Angleška ni hotela odjenjati, so nastali velikanski upori. Prvi upor se je začel v Franciji, ki je prva nastopila v obrambo „človeških pravic“. A kmalu so Angleži spoznali, da na čelu vseh uporov stoji nemški cesar in da je sovražnikom „carice mira“ znana skrivnost „generatorja“. Cele trume revolucionarjev so se skrivale pod zemljo v rudokopih in izdelovale sovražno zrakoplovno armado. Ko so bile vse priprave dovršene, nastal je v zraku grozen boj dveh zrakoplovnih armad: nemške in angleške. Angleži so bili popolnoma poraženi, ker so imeli samo bombe, njihovi sovražniki pa celo zrakoplovno topništvo. Da so Angleži mogli metati bombe na sovražnika, so morali biti vsaj za trenutek naravnost nad sovražnikom, dočim so mogli sovražniki od daleč streljati v vseh smeréh. — V romanu se nahaja tudi nekaj romantičnega gradiva, katerega glavna junakinja je demonična ženska z zlatimi lasmi in zelenimi očmi, Angležinja, ki se je omožila z pruskim grofom; ko jo je nemški cesar kot ovaduhinjo poslal v Anglijo, je izvedel s pomočjo hipnotizma od svojega sorodnika skrivnost „generatorja“ angleških zrakoplovov. V zrakoplovni bitki pa pade, ko se njen zrakoplov sreča z zrakoplovom nje-

nega sovražnika. Romantično pripovedovanje je precej banalno, ali vsebina je zelo zanimivo in duhovito izvedena ter tuptam sili čitatelja k premišljevanju.

Fr. Štingl.

0960

Laška.

Giusto Butignoni: **Nella Santa Russia.** Apunti presi da un notiziario di viaggio. Con numerose illustrazioni. Udine. Tipografia del patronato. 1909. Strani 443. Cena 4 krone. — Katoliški duhovnik, katehet na neki srednji šoli v Trstu, je porabil nekaj

SLIKE IZ PERZIJE: GODBA

prostih tednov lanskih počitnic, da je naredil izlet na Rusko in opisuje v gori navedeni knjigi svoje potovanje. Ruskih potopisov imamo mnogo, toda od neslovanškega katoliškega duhovnika iz novejšega časa menda nobenega drugega. V tem tiči zanimivost knjige. Pisatelj opisuje samo Krakov, Varšavo, Moskvo in St. Petersburg in vožnjo po železnici med temi mesti. Potoval je brez znanja jezika in z Bedekerjem v roki in o ruskih razmerah je imel poprej le malo pojmov. Razume se torej, da je imel na poti marsikakšno neprijetnost in zadrego, katero opisuje s svežim